
Medisinsk nytt

MEDISINSK NYTT

RAGNHILD ØRSTAVIK

Sædkvalitet og testikkelkreft

Forekomsten av testikkelkreft er økende, og tidligere studier har antydnet at sædkvaliteten i befolkningen også er synkende (BMJ 2000; 321: 789–92). I en dansk epidemiologisk undersøkelse har man sammenholdt data fra menn som fikk utført sædanalyse med data fra det danske kreftregisteret. Blant 32 442 menn fant man 89 tilfeller av testikkelkreft. Dette gav en standardisert insidensratio på 1,6. Analyser av subgrupper viste tilsvarende insidensratioer for lav spermiekonsentrasjon, dårlig motilitet og høy forekomst av unormale spermatoytter på henholdsvis 2,3, 2,5 og 3,0. Resultatene er forenlige med at det finnes en felles etiologisk faktor for testikkelkreft og dårlig sædkvalitet.

Færre slag med fullkorn

Økt inntak av fullkornsprodukter anbefales for å forebygge hjerte- og karsykdommer (JAMA 2000; 284: 1534–40). Før dataene fra The nurses health study ble analysert, har dette ikke vært gjenstand for bekreftelse gjennom prospektive undersøkelser. 75 521 friske kvinner fra USA deltok i studien. I løpet av 861 900 personår oppstod 356 tilfeller av iskemisk hjerneslag. Resultatene viser en klar trend mot at et høyt inntak av fullkorn beskytter mot hjerneslag, med en relativ risiko på 0,57 i høyeste i forhold til i laveste kvartil. Justering for røyking påvirket resultatene noe (relativ risiko 0,69), mens andre kjente risikofaktorer for hjerneslag ikke påvirket forholdet.

Følger av leddskade

En langvarig oppfølgingsundersøkelse av medisinstudenter viser at skader på vektbærende ledd øker risikoen for senere artroseutvikling (Ann Intern Med 2000; 133: 321–8). 1 321 tidligere medisinstudenter deltok i studien. Ved inklusjonstidspunktet var gjennomsnittsalderen 22 år. Etter omkring 36 år hadde man registrert 141 tilfeller av leddskade, hvorav 111 rammet et kne, 16 var i hoften, og 14 rammet både kne og hofte. 96 deltakere utviklet osteoartrose, med en kumulativ insidens på 13,9 % blant dem som hadde gjennomgått en skade mot 6,0 % hos de øvrige. Totalt sett gav dette en relativ risiko på 2,95 hos dem som hadde gjennomgått en leddskade. Den relative risikoen for å utvikle artrose i et skadet i forhold til i et friskt ledd, var 5,17.

Veksthormon til barn

Barn med kronisk nyresvikt har nedsatt lengdevekst, og oppnår ofte lavere høyde enn normalt som voksne (N Engl J Med 2000; 343: 923–30). Behandling med veksthormon er gunstig på kort sikt, mens man tidligere ikke har visst hvorvidt veksten også påvirkes frem til voksen alder. 38 barn med kronisk nyresvikt ble behandlet med veksthormon fra tiårsalderen. Deres gjennomsnittlige høyde var da 3,1 standardavvik under aldersnormalen. Disse barna oppnådde en gjennomsnittshøyde på 165 cm for guttene og 156 cm for jentene. Dette tilsvarte 1,6 standardavvik under det normale, og 1,4 standardavvik over deres standardiserte høyde da de begynte med behandlingen. Hos 50 barn med nyresvikt som ikke ble behandlet med veksthormon lå høyden som voksne 0,6 standardavvik under standardisert basishøyde.

Prenatal hjertediagnostikk

Hypoplasi av venstre hjertehalvdel representerer omkring 1 % av alle medfødte hjertelidelser, men er årsaken til en firedel av alle hjerterelaterte dødsfall hos nyfødte. Nyere operasjonsteknikker har imidlertid bedret overlevelsen. En artikkel i The Lancet (2000; 356: 1143–7) beskriver utfallet ved 87 svangerskap der diagnosen ble stilt prenatalt. I 53 tilfeller ønsket foreldrene å gjøre kromosomundersøkelse av fosteret, og hos sju fant man en unormal karyotype. 38 foreldre valgte å avbryte svangerskapet. 36 spedbarn ble operert etter fødselen, hvorav 12 overlevde. Det gav en overlevelsesprosent på 25 fra diagnosen ble stilt prenatalt, dersom man ekskluderer avbrutte svangerskap.

Operasjon mot snorking

Snorking i den grad at det gir sosiale og familiære problemer opptrer hos ca. 20 % av befolkningen og nesten utelukkende hos menn (Ugeskr Læger 2000; 162: 5358–61). Uvulopalatofaryngoplastikk (UPPP) har effekt hos de fleste pasientene på kort sikt. 86 pasienter som gjennomgikk denne operasjonen ved et dansk sykehus ble fulgt i gjennomsnitt tre år. Da leverte de et spørreskjema med vekt på inngrepets effekt, og tilfredshet både hos pasient og hos eventuell partner. Ni pasienter hadde ikke opplevd noen bedring. 11 pasienter hadde helt sluttet å snorke. Blant de 60 som snorket mindre, hadde effekten av operasjonen vært best kort tid etter operasjonen. Fire av fem pasienter ville anbefalt inngrepet til medpasienter.

Publisert: 30. oktober 2000. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 27. februar 2026.